

Dialogi 3, 1
Sv. Pavlin iz Nole

Zaradi starodavnosti zgodbe sem moral temu verjeti s tako gotovostjo, kot da bi videl z lastnimi očmi. Ko je bilo v času Vandalov prebivalstvo Italije v kampanjski deželi zdesetkano in so jih veliko prepeljali iz teh v afriške pokrajine, je božji mož Pavlin vse, kar je imel v upravljanju kot škof, razdal ujetnikom v pomanjkanju.

Ko mu ni ostalo nič več, kar bi lahko dal prosilcem, je nekega dne prišla neka vdova, ki mu je povedala, da je zet vandalskega kralja odpeljal njenega sina v ujetništvo. Od božjega moža je prosila za njegovo odkupnino, če bi jo oni gospodar morebiti vzel in fantu pustil, da se vrne domov. Božji mož pa, ki je iskal, kaj bi lahko dal silno proseči ženi, ni pri sebi našel ničesar razen sebe. Ženi, ki ga je prosila, je odgovoril in rekel: »Žena, ničesar nimam, kar bi lahko dal, vzemi pa mene, povej, da sem po pravu tvoj suženj, in da bi dobila sina, me zamenjaj zanj in izroči v suženjstvo.«

Ko je ta to slišala iz ust tako velikega moža, je prej pomislila, da jo zasmehuje, kot pa, da z njo sočustvuje. On pa je ženo hitro prepričal, saj je bil dober govornik in učen tudi v posvetnih vedah. Tako je verjela svojim ušesom in ni več dvomila, da hoče škof sebe izročiti v suženjstvo, da bi rešil njenega sina. Oba sta se tako napotila v Afriko.

Ko sta prišla sta do kraljevega zeta, ki je imel njenega sina, ga je vdova najprej prosila, naj ji da sina nazaj. Ker je barbar, napuhnjen v ošabnosti in prešeren zaradi minljivega uspeha, ni hotel niti poslušati, kaj šele, da bi kaj takega storil, je vdova dodala in rekla: »Glej, tega moža ti dam kot namestnika zanj, samo izkaži mi naklonjenosti in mi vrni edinega sina.«

Ko je zagledal moža prijaznega obraza, ga je vprašal, česa je večč. Pavlin, Gospodov mož, mu je odgovoril in rekel: »Ničesar nisem ravno večč, znam pa dobro obdelovati vrt.« To je poganski mož z veseljem vzel na znanje, ko je zvedel, da je vaje skrbi za zelenjavo. Vzel ga je torej za sužnja in vdovi, ki ga je prosila, vrnil sina. Ko ga je ta dobila, sta se vrnila iz afriške dežele domov. Pavlin pa je začel skrbeti za vrt.

Ko je kraljev zet pogosto hodil po vrtu in svojega vrtnarja spraševal razne reči, je videl, da je človek moder; začel je opuščati družbo prijateljev in sorodnikov ter se je pogosto pogovarjal z vrtnarjem; pogovori z njim so mu bili zelo všeč. Pavlin se je navadil, da mu je dan za dnem prinašal začimbe in zelenjavo; in ko je dobil kruh, se je vračal na vrt in skrbel zanj.

To je trajalo kar nekaj časa, potem pa je nekega dne svojemu gospodu na samem rekel: »Glej, kaj delaš, in poskrbi, kako je treba urediti vandalsko kraljestvo, ker bo kralj kmalu in nepričakovano umrl.« Ko je to slišal on, ki ga je imel kralj raje kot kogarkoli drugega, mu tega ni zamolčal, ampak mu je sporočil, kaj je zvedel od svojega vrtnarja, sicer modrega moža.

Ko je kralj slišal za to, je brž odgovoril: »Tega človeka, o katerem govoriš, hočem videti.« Njegov zet, tisti čas gospodar častitljivega Pavlina, mu je odgovoril in rekel: »Navado ima, da mi prinaša zelenjavo za kosilo. Naročil mu bom, naj jo prinese še sem, za to mizo, da boš spoznal, kdo je tisti, ki je z menoj govoril o teh rečeh.«

Zgodilo se je torej, da je prišel Pavlin, ko se je kralj zleknil za kosilo, in prinesel s

svojega vrta nekaj zelišč in zelenjave. Brž ko ga je kralj zagledal, se je zdrznil, na skrivaj poklical k sebi gospodarja, s katerim je bil povezan preko hčere, in mu naskrivaj povedal, kar mu je prej skrival: »Res je, kar si slišal. To noč sem v sanjah videl sedeti na sodnem zboru sodnike, ki so bili pred menoj; med njimi je sedel tudi ta. Po njihovi razsodbi mi je bil vzet bič, ki sem ga nekoč prejel. Poizvedi pa, kdo je to. Ne zdi se mi, da bi bil tako zaslužen človek nekdo iz ljudstva, kakor je videti navzven.«

Tedaj je kraljevi zet na skrivnem odpeljal Pavlina in poizvedoval, kdo je. Božji mož mu je odgovoril: »Tvoj suženj sem, ki si me vzel kot namestnika za vdovinega sina.« In ko je ta vztrajno spraševal, naj mu pove ne, kaj da je, ampak kaj je bil v domači deželi, in je to od njega večkrat zahteval, je božji mož pod prisilo velikega zaklinjanja, ko ni mogel več tajiti, kaj je, priznal, da je bil škof.

Ko je to slišal njegov lastnik, se je hudo prestrašil in mu ponižno ponudil z besedami: »Prosi, kar hočeš, da se boš vrnil od mene v svojo deželo z veliko darili.« Božji mož Pavlin mu je rekel: »Eno dobro delo mi pa lahko izkažeš, da namreč izpustiš vse ujetnike iz mojega mesta.« Vse te so takoj poiskali po vsej afriški deželi, jih v zadoščenje častitljivemu Pavlinu osvobodili in skupaj njim na ladjah, do vrha naloženih z žitom, poslali domov.

Po nekaj dneh je vandalski kralj umrl in iz rok izpustil bič, ki ga je bil prejel po Gospodovem sklepu sebi v pogubo in za vzgajanje vernikov. Tako se je zgodilo, da je Pavlin, služabnik vseмогоčnega Boga, napovedal resnične dogodke. On, ki se je sam izročil v sužnost, se je z mnogimi vrnil iz sužnosti v svobodo; s tem je dejansko posnemal njega, ki je vzel nase podobo sužnja, da mi ne bi bili sužnji greha. Pavlin je hodil po njegovih stopinjah in prostovoljno začasno sam postal suženj, da bi bil potem svoboden z mnogimi.

Prevedel br. Miran Špelič OFM

Pesem za rojstni dan sv. Feliksa 5
(odlomek)

Menja za vekom se vek, zdaj gre, zdaj se vrne spet zima;
dnevi izrivajo se in bežijo, vrtijo svetovje.

Mine prav sleherna stvar, le slava svetnikov obstane
v Kristusu: On vse prenavlja, a sam vedno isti ostaja.

Daj, porôdi se končno, povrni se dan zaželeni
najbolj v vsem letu, ki praznike svete in moje molitve
vedno obnavljaš; ki prosiš od mene slovesne darove,
kadar dan rojstni prineseš, ko radost prevzema neštete
tisoče ljudstva. Zdaj mene objema posebno veselje,
zdaj, ko bom moral z uslužno besedo primerne darove
Feliksu mojemu dati, kateremu duh moj v Gospodu
Kristusu ves je predan. Je prav, da ustnice moje
vdano svetnika proslavljajo s pesmijo novo obletno.
Torej zasluge opeval mu bom in odkod te prišle so,
da nebeščan prejel je od njih za nagrado pohvale,
večnostne dni in ime, ki povsod ga silno častijo.

Pismo 14
Pamahiju

1. Doslej sem, častitljivi in nadvse ljubljeni brat v Gospodu Kristusu, s primerno ponižnostjo ohranjal čas molčanja, zdaj pa sem z dolžno ljubeznijo prepoznal, da je čas govorjenja. Iz pisma našega svetega brata Olimpa sem nedavno prejel meni tako nepojmljivo kot nezaželeno novico o tvoji žalosti. (...) Sam namreč Gospod, naš Bog, učitelj življenja in pobožnosti, je po svoji izvoljeni posodi (Pavlu) učil, naj se *veselimo z veselimi in jokamo z jokajočimi*, naj bomo vzajemno sočutni in drug drugemu nosimo bremena. Tako bomo z medsebojno tolažbo krepili skupno vero in podpirali utrujena srca.

11. Zdaj pa bom začel razglašati tvoja dela in bom od svetih solza prešel k pobožnim dejanjem. Vsakemu si namreč poplačal tisto, kar mu pripada: pretakal si telesne solze, v dušo si natakal miloščino. Ti, ki resnično poznaš resnico in si sin luči, si tam, kjer si vedel, da je smrt, jokal; kjer pa si veroval, da je življenje, si deloval: puhlim si poplačal s praznino, živim pa s tem, kar je živo. Tako si zaščitnike naših duš, množico revežev, ki po vsem Rimu nabirajo darove, zbral na apostolovem dvoru.
(...)

Kar vidim, kako se roji bednega ljudstva stekajo v prostrano baziliko slavnega Petra, kako se razvrščajo in se nasičujejo z jedmi, ki jim jih nudi obilje evangeljskega blagoslova. Kar vidim podoba tistega ljudstva, ki ga je s petimi hlebi in dvema ribama

nasitil Kristus. (...)

12. Ko si s svojim dejanjem bil podoba samega Gospoda, si množici ukazal, naj se posede po tleh; tako je ukazal tudi Jezus, kakor beremo, naj se posedejo po travi. Kajti tudi v tebi je bil sam Gospod, saj nihče ne more brez Gospoda opravljati Gospodovih del. Kakor učenci si tudi ti prejemal iz njegovih rok obilico blagoslovljenih hlebov, da si jih delil revežem brez števila. Jedli so in se nasitili, in kar je preostalo od hlebov, so vsi odnesli s seboj, vsak polno košaro. Ti pa si pobral vse preobilje duhovnih ostankov: dvanajst košev apostolske vere in sedem košar duhovne milosti. Kristus ni nič manj čudežno deloval v tvojem kruhu, ko je tvojo telesno hrano pri tej gostiji pretvoril v duhovno hrano in tebi pripravil večno nasičenje.

27. Nadaljuj po poti, po kateri tečeš, da boš zagrabil tistega, ki je tebe zagrabil.

Še trije drobci iz njegovih del

Živi, prosim, a živi Bogu, kajti živeti svetu je delo smrti, pravo življenje je, če živiš Bogu. Vive precor, sed vive Deo, nam vivere mundo mortis opus, vera est vivere vita Deo.

Pismo 8 (Licenciju)

Človek brez Kristusa je prah in senca.
Homo est ... sine Christo pulvis et umbra.

Pesem 10, 288-289

Vera edina je moja veščina, edina mi glasba je Kristus.
At nobis ars una fides, et musica Christus.

Pesem 20, 32

Prevedel br. Miran Špelič OFM